

Maži žingsneliai

ŠAKIŲ IKIMOKYKLINIO UGDYMO MOKYKLĄ

IKIMOKYKLINIO UGDYMO(SI) PROGRAMA

„Žingsnelis po žingsnelio“

Šakiai,

2025 m.

PRITARTA
Šakių rajono savivaldybės mero
2025 m. d.....
potvarkiu Nr.

PATVIRTINTA
Šakių ikimokyklinio ugdymo
mokyklos „Maži žingsneliai“
direktoriaus 2025 m. d.
įsakymu Nr. V-

**Mokyklos ikimokyklinio ugdymo programos kūrimo darbo grupė, patvirtinta
direktoriaus 2024 m. spalio 4 d. įsakymu VK-65:**

Dovilė Kazakauskienė, direktoriaus pavaduotoja ugdymui

Inga Sorakienė, direktoriaus pavaduotoja ugdymui

Dialeta Bendoraitienė, ikimokyklinio ugdymo mokytoja metodininkė

Diana Šeštakauskaitė, ikimokyklinio ugdymo mokytoja

Raimonda Žemaitienė, ikimokyklinio ugdymo mokytoja metodininkė

Sandra Naujokaitienė, ikimokyklinio ugdymo vyresnioji mokytoja

„Mažais žingsneliais kartu su šeima auginame asmenybę“

Turinys

PROGRAMOS SĄVOKŲ ŽODYNĖLIS	4
I. BENDROSIOS NUOSTATOS	5
1.1 Informacija apie įstaigą	5
1.2 Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si)	5
1.3 Ugdymą grindžiančios vertybės	5
1.4 Vaikų poreikiai	6
1.5 Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai	9
1.6 Regiono ypatumai	10
1.7 Mokyklos savitumas	10
II. PRINCIPAI	11
II. TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	14
3.1 Ugdymo programos tikslas.	14
3.2 Ugdymo programos uždaviniai	14
3.2 Numatomi rezultatai	15
IV. UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS	16
4.1 Ugdymo(si) strategijos	17
4.2 Ugdymo programos konceptualus modelis	18
4.3 Ugdymo(si) turinys	19
V. VAIKŲ UGDYMO SI PAŽANGA, UGDYMO SI TĘSTINUMAS	39
5.1 Vertinimo tikslas ir uždaviniai	39
5.2 Vaiko pasiekimų aplankas	40
5.3 Dermė ir tęstinumas	41

PROGRAMOS SĄVOKŲ ŽODYNĖLIS

Kontekstas(ai) – kokio nors fakto, įvykio, reiškinio aplinkybės, sąlygos, aplinka.

Pastoliai (pastoliavimas) – laikina, papildoma priemonė, kuri padeda ugdymo(si) procesą padaryti lankstų ir prieinamą visiems vaikams.

Barjerai – veiksniai, trukdantys vaikui visapusiškai dalyvauti ugdymo procese. Jie gali būti fiziniai, socialiniai, emociniai, kultūriniai ar kalbiniai, ribojantys ugdymo(si) galimybes ir reikalaujantys individualizuoto pedagoginio požiūrio.

Ūgtis – vaiko pasiekimų ir kompetencijų plėtra, atsirandanti per nuoseklią ir kryptingą ugdymo(si) veiklą, atsižvelgiant į jo individualią raidą ir gebėjimus.

Žaismė – natūrali vaiko veikla, per kurią jis tyrinėja, mokosi ir supranta pasaulį.

Trečiasis ugdytojas – aplinka, kuri skatina vaikų tyrinėjimą, kūrybiškumą ir mokymąsi. Tai gerai apgalvota, dinamiška, vaikų poreikius atitinkanti erdvė, kuri veikia kaip papildomas ugdymo šaltinis.

Lankstūs ugdymo metodai – pedagoginės strategijos, leidžiančios pritaikyti ugdymo(si) procesą pagal vaikų individualius poreikius, gebėjimus ir interesus. Jie skatina aktyvų dalyvavimą, kūrybiškumą ir įvairiapusį mokymąsi.

Lėtasis ugdymas(is) – neskubus, vaikui pritaikytas mokymosi tempas, gilinimasis į patirtis, emocinę gerovę ir individualią pažangą be skubos ar per didelio spaudimo.

Visuminis ugdymas(is) – holistinis požiūris į ugdymą, apimantis visus vaiko raidos aspektus: fizinį, emocinį, socialinį, intelektinį ir dvasinį.

Patirtinis ugdymas(is) – ugdymo metodas, kai vaikai mokosi per tiesiogines patirtis, eksperimentavimą, tyrinėjimą ir refleksiją.

Teorinė prieiga – mokslinis požiūris į ugdymą(si) grindžiamas pedagoginėmis teorijomis ir principais, padedančiais suprasti vaikų mokymosi procesus bei kurti efektyvias ugdymo strategijas.

Konstruktivizmas – ugdymo(si) teorija, teigianti, kad vaikai aktyviai kuria savo žinias per patirtį, problemų sprendimą ir sąveiką su aplinka. Ugdymo(si) procese akcentuojamas tyrinėjimas, diskusijos ir savarankiškas mąstymas.

Socialinė kognityvinė teorija – mokymosi teorija, kuri pabrėžia stebėjimo, modeliavimo(si) ir socialinės sąveikos reikšmę. Vaikai mokosi stebėdami kitus, imituodami elgesį ir reflektuodami savo patirtį.

Konceptualus modelis ikimokyklinio ugdymo programoje – tai nuosekliai apibrėžta ugdymo filosofija, tikslai, vertybės, ugdymo(si) turinys, metodai ir vaiko raidos samprata, kuri sudaro pagrindą ugdymo proceso planavimui, įgyvendinimui ir vertinimui.

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Informacija apie įstaigą

Šakių ikimokyklinio ugdymo mokykla „Maži žingsneliai“ Šakių savivaldybės mokykla

Grupė ir tipas – ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo mokykla

Darbo forma – dieninė

Adresas – Gimnazijos g. 7 ir Šaulių g. 20, Šakiai

Telefonais – +37034560183

Elektroninis paštas – sakiudarzelis@gmail.com

Interneto svetainės adresas – www.mazizingsneliai.lt

1.2. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si)

Šakių ikimokyklinio ugdymo mokykloje „Maži žingsneliai“ pagrindžiant visą Ikimokyklinio ugdymo programos (toliau – Programa) turinį, vadovaujamosi Ikimokyklinio ugdymo programos gairėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. rugsėjo 4 d. įsakymu Nr. V-1142, pateiktu požiūriu į vaiką, vaikystę, vaiko raidą, poreikius bei ugdymo(si) būdus. Ugdymas mokykloje yra orientuotas į vaiką. Atliepiant kiekvieno vaiko raidos bei ugdymo(si) unikalumą, mokykloje sukuriama lankstūs kontekstai bei sąlygos vaikams natūraliai ugdytis bei stiprinti savo gebėjimus jaučiant, tyrinėjant, atrandant, susipažįstant, žaidžiant. Mokytojas – kuratorius, kuris remia vaikų iniciatyvas, parinkdamas aktualų turinį ir veiklas. Programa paremta konstruktyvizmo bei socialine kognityvine teorijomis, kur vaikai – aktyvūs ir motyvuoti besimokantieji, daugelį dalykų atrandantys naudodami savitus būdus, ugdo savo patirtį per socialines sąveikas su labiau patyrusiu suaugusiuoju, o kultūrinės elgesio bei mąstymo formos atsiranda sąveikaujant. Tuo pačiu vaikas kuria savo žinojimą ir suvokimą apie jį supantį pasaulį. Vaikas, per įvairius kognityvinius procesus (tyrinėjimą, problemų sprendimą, kritinį mąstymą, samprotavimą), tampa aktyviu besimokančiuoju ir konstruojančiu savo žinojimą.

1.3. Ugdymą grindžiančios vertybės

Šakių ikimokyklinio ugdymo mokykla „Maži žingsneliai“ siekia užtikrinti, kad kiekvienas vaikas jaustųsi priimtas, įtrauktas ir turėtų galimybę ugdytis atliepiant individualius poreikius ir gebėjimus, vaikų ugdymas(is) grindžiamas požiūriu į vaiką ir jo ugdymą(si) sąlygotomis vertybėmis:

Vaiko orumas	kiekvieno vaiko nelygstamos vertės, autentiškumo, unikalumo pripažinimas ir puoselėjimas;
Vaiko gerovė	vaikų gerovės pirmumo pripažinimas, puoselėjant vaiko saugumą, sveikatą, darną su savimi ir kultūrinę, socialinę bei fizinę aplinką;
Saviraiškos laisvė	kiekvieno vaiko kūrybinio potencialo ir laisvės išreikšti save pripažinimas, palaikymas ir skatinimas;
Lygiavertis dalyvavimas	lygiavertėmis sąveikomis grindžiamo ugdymo(si) vertės pripažinimas, sudarant maksimalias sąlygas kiekvienam vaikui dalyvauti bendrame ugdymo(si) procese ir pašalinant ugdymosi kliūtis;
Lygiateisiškumas ir teisingumas	vienodų teisių augti ir ugdytis visiems pripažinimas, užtikrinant galimybes kiekvienam vaikui optimaliai vystyti ir reikšti savo potencines galias nepriklausomai nuo priežasčių, susijusių su lytimi, sveikata, socialine ir kultūrine padėtimi. Minimizuojamos atskirties ir diskriminavimo galimybės, atstovaujama vaikų teisėms mokykloje ir už jos ribų;
Pagarba, tolerancija ir atvirumas įvairovei	atviros, pagarba, empatija ir tolerancija grindžiamos ugdymo(si) aplinkos kūrimas, pripažįstant įvairovę kaip vertybę ir sudarant sąlygas visiems vaikams sėkmingai dalyvauti, natūraliai priimant prigimtinius ir kultūrinius skirtumus;
Bendruomeniškumas, demokratija ir pilietiškumas	pagarba asmeniui grindžiamos demokratinės aplinkos kūrimas, priklausymo bendruomenei jausmo puoselėjimas, atsakomybės už save ir kitus ugdymas(is);
Tapatumas	Pagarbos savo šalies kultūrai (gimtajai kalbai, etninei kultūrai, tautos istorijai) puoselėjimas, padedant vaikui išreikšti save kaip savo šalies kultūros dalyvį ir kūrėją bei pozityviai priimti kitų kultūrų savitumą.

1 lentelė „Ugdymą(si) grindžiančios vertybės“

1.4. Vaikų poreikiai

Grupėse derinami ankstyvojo, ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų ugdymo(si) poreikiai, siekiant sukurti palankią aplinką kiekvieno vaiko visapusiškam vystymuisi.

Dauguma vaikų auga palankioje socialinėje aplinkoje, jų poreikiai yra aprūpinti, jie yra motyvuoti, kalba lietuviškai. Kita dalis vaikų atvyksta iš šeimų, kuriose socialinė padėtis yra sudėtingesnė, o tėvų išsilavinimas žemesnis. Šiems vaikams skiriamas didesnis dėmesys, kuriant papildomas galimybes ugdytis ir patirti socialinį bei kultūrinį praturtinimą.

Ištaiga yra pasiruošusi priimti ir ugdyti kitų tautų, sugrįžtančių emigrantų šeimų vaikus, sudarant sąlygas jų kultūrinės, kalbinės ir socialinės integracijos galimybėms bei atliepiant jų poreikius.

Ištaigoje siekiame taikyti universalaus dizaino mokymui(si) prieigos principus ir kuriame prieinamą, lanksčią, įtraukią ugdymo(si) aplinką, atliepiančią visų vaikų individualius poreikius, kad visi vaikai, nepaisant jų gebėjimų, poreikių ar skirtumų, galėtų dalyvauti ir ugdytis lygiomis galimybėmis. Universalų dizainą apima:

- **Fizinė aplinka** – pritaikytas baldų aukštis, patogūs takai, sensorinės zonos.
- **Ugdymo/si metodai** – įvairūs ugdymo(si) būdai, vaizdinės ir garsinės priemonės.
- **Socialinė aplinka** – skatinama įtrauktis, emocinis saugumas ir pagarba įvairovei.

Šiuolaikinis vaikų ugdymas orientuojamas į individualių poreikių, kultūrinių ypatumų ir emocinės gerovės atliepimą, kartu skatinant socialinę integraciją, empatiją ir bendruomeniškumo jausmą. Kuriamos prielaidos užtikrinti pagrindinių, kiekvienam vaikui aktualių poreikių tenkinimą (žr. 1 pav. ir 2 lentelė)

Žaidimo poreikis	Laisvės žaisti užtikrinimas, sudarant sąlygas savarankiškai rinktis žaidimo turinį, partnerius ir laiką. Žaidimo, kaip svarbios vaikų kultūros dalies, pripažinimas. Suaugusiųjų įsitraukimas stebint ir jautriai palaikant vaikų žaidimus, skatinant jų gebėjimus kūrybiškai žaisti.
Saugumo poreikis	Fizinio ir emocinio saugumo užtikrinimas. Vaikų įtraukimas į savo ir kitų saugumo užtikrinimą, skatinant atsakomybės ugdymą.
Draugysčių poreikis	Jaučia priėmimą, lygiavertiškumą ir paramą iš kitų. Mokosi tyrinėti, veikti ir bendrauti drauge, ugdant socialinius gebėjimus ir empatiją.
Komunikavimo poreikis	Sudaromos sąlygos įvairioms bendravimo formoms. Vaikai skatinami atrasti pagarbų ir veiksmingą bendravimą su kitais vaikais bei suaugusiais.
Pažinimo džiaugsmo poreikis	Skatinamas vaikų tyrinėjimas, kūryba, klausimų kėlimas ir naujų dalykų atradimas. Ugdymas(is) grįstas vaikų sukauptos patirties taikymu, jų teorijų apie pasaulį kūrimu ir tikrinimu.
Kūrybinės saviraiškos poreikis	Spontaniškų ir kryptingų veiklų galimybių sudarymas, kuriose vaikai gali tyrinėti, atrasti ir ugdyti unikalų savo kūrybos stilių. Palaikymas, leidžiantis vaikams realizuoti savo idėjas įvairiose srityse – nuo meno iki vaidmenų žaidimų.
Individualių ir specialiųjų poreikių	Kiekvieno vaiko unikalumas yra pripažįstamas ir ugdymo procese atliepiamas. Vaikams turintiems specialiųjų poreikių, suteikiama

tenkinimo poreikis	papildoma pagalba.
Informacinių technologijų poreikis	Skatinamas saikingas ir kūrybiškas skaitmeninių įrankių naudojimas ugdymo procese. Sudaromos sąlygos vaikams tyrinėti technologinius sprendimus, ieškoti informacijos internete, eksperimentuoti.
Pažinimo ir eksperimentavimo poreikis	Sudaromos galimybės vaikams savivaldžiai mokytis, eksperimentuoti ir patirti atradimų džiaugsmą per įvairias veiklas.
Vaiko aktyvumas ir įsitraukimas ugdymo procese	Skatinamas vaikų įsitraukimas leidžiant jiems išsakyti nuomonę, siūlyti idėjas ir aktyviai reaguoti į ugdymo(si) situacijas.
Demokratiškos ugdymo aplinkos kūrimas	Vaikai skatinami susitarti, kurti taisykles, dalintis mintimis ir mokytis jas taikyti kasdienėse situacijose. Mokytojas padeda vaikams ugdyti atsakomybę už pasirinkimus ir sprendimus, taip stiprinant jų pasitikėjimą savimi ir gebėjimą dirbti grupėje.
Lyderystės ugdymas	Kiekvienas vaikas gali išbandyti lyderio vaidmenį. Inicijuojamas vaikų savarankiškumas ir lyderystės formų pripažinimas.

2 lentelė „Vaikų poreikiai“

1 pav. Vaikų poreikiai

1.5. Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai

Tėvų (globėjų) vaidmuo	daro didžiausią įtaką vaiko asmenybės formavimuisi, vertybėms ir pasaulėžiūrai. Šeima yra pirmoji ir svarbiausia aplinka, kurioje vaikas mokosi socialinių įgūdžių, emocinio intelekto ir atsakomybės. Tėvai (globėjai) atsakingi už vaiko gerovę, sveikatą ir kokybišką ugdymą(si), dalyvauja vaiko ugdymo(si) procese kaip kūrėjai ir partneriai, nuolatiniai pagalbininkai.
Tėvų (globėjų) ir bendruomenės poreikiai	glaudžiai susiję su vaiko ugdymo (si) kokybe, saugumu, emocine gerove bei mokyklos ir šeimos bendradarbiavimu. Siekiame užtikrinti abipusę pagarba, pasitikėjimu, partneryste ir konfidencialumu grįstą sąveiką tarp pedagogo, vaiko ir šeimos bendradarbiavimą, tėvų (globėjų) įtraukimą į ugdymo (si) procesą.
Tėvų (globėjų) ir pedagogų	sąveikos priemonės: ○ tėvų nuomonės ir lūkesčių apklausos, ○ susirinkimai, susitikimai, diskusijos, individualūs pokalbiai, tradiciniai renginiai, bendri projektai, ○ elektroninis dienynas, ○ uždaros grupių socialinių tinklų paskyros ir pan. Sukuriamos palankios sąlygos visiems darželio bendruomenės nariams augti ir kurti.
Tėvų (globėjų) lūkesčiai į vaikų ugdymą(si)	apima emocinę, akademinę, socialinę raidą. Jie tikisi, kad ugdymo įstaiga užtikrins vaiko saugumą, skatins socialinius įgūdžius, ugdys savarankiškumą bei pasiruošimą mokyklai. Taip pat svarbus individualus požiūris į vaiko gebėjimus, kupinus žaismingumo, nuotykių, atradimų, asmeninės kiekvieno vaiko ūgties, teigiamas mikroklimatas, kompetentingi pedagogai, bendradarbiavimas, ugdymo(si) aplinkos praplėstos už įstaigos ribų. Tėvai palankiai vertina pedagogus, kurie palaiko atvirą dialogą, informuoja apie vaiko pažangą ir iškilusias problemas, bei ieško bendrų sprendimų. Jie mato, kad mokykla yra kūrybinga, o pedagogai atviri naujovėms.

3 lentelė „Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai“

1.6. Regiono ypatumai

Ikimokykliniame ugdyme numatoma pasinaudoti regioniniais ypatumais, sudarant ugdytiniam galimybę lankytis regioninės reikšmės objektuose, išryškinant regiono svarbą vaiko ugdymui(si). Šakiuose puoselėjamos savitos šio krašto kultūrinės tradicijos, išsaugota gyva, daininga Zanavykų šnektė. Šakių kraštas išsiskiria tradicijomis, papročiais, gražia gamta, savo istorija, muziejais, žymiais žmonėmis. Vaikai turi galimybę perprasti tautos kultūrą. Etnokultūrinis ugdymas yra viena iš prioritetinių ugdymo(si) sričių, ir etno veiklos įtraukiamos į Mokyklos metinius veiklos ir strateginius planus. Šakių rajonas garsėja dvarais, žaliomis erdvėmis, yra nemažai turizmo traukos objektų. Vaikams sudaroma galimybė ugdytis natūralios gamtos aplinkoje, kurioje organizuojamos sportinės varžybos, meninės raiškos užsiėmimai, gamtos stebėjimo pažintinės veiklos. Netoliese yra „Varpo“ mokykla, Kultūros centras, Biblioteka, miesto parkas. Šakiuose vaikai visas miesto erdves gali pasiekti pėsčiomis. Dažnai organizuojamos edukacinės-pažintinės išvykos į Šakių ar kaimyninių rajonų pažintines vietas. Šakių rajonas gausėja ūkininkais, tad yra galimybė vaikams praktiškai pažinti tiek žemdirbystės, tiek augalininkystės, tiek gyvulininkystės ypatumus. Siekdama nuolat tobulėti, mokykla bendrauja ir bendradarbiauja su Šakių „Varpo“ mokykla, Šakių rajono meno mokykla, Šakių rajono savivaldybės viešąja biblioteka, Zanavykų muziejumi, kitomis Šakių rajono švietimo ir verslo įstaigomis, Šakių visuomenės sveikatos biuru, Šakių ŠPT, Šakių priešgaisrine gelbėjimo tarnyba, Šakių rajono policijos komisariato bendruomenės pareigūnais.

1.7. Mokyklos savitumas

Mokykla yra vienintelė ikimokyklinio ugdymo įstaiga Šakių mieste, įsikūrusi dviejuose pastatuose, nutolusiuose vienas nuo kito per 500 metrų, kuriuose komplektuojamos ankstyvojo, ikimokyklinio, priešmokyklinio amžiaus vaikų grupės. Grupėse sukurta estetiška, vaiko kūrybingumą skatinanti aplinka. Bendruomenė kuria grupių savitumą taip sudarydama edukacinių kontekstų įvairovę. Mokykloje naudojamos šiuolaikiškos edukacinės, informacinės ir komunikacinės technologijos, taikomos STREAM metodikos idėjos, lauko pedagogikos principai. Mokykla priklauso sveikatą stiprinančių mokyklų tinklui. Abiejuose pastatuose yra didelės lauko teritorijos, kuriose vaikams sudarytos sąlygos aktyviam judėjimui, gamtos stebėjimui įvairiais metų laikais, įrengtos tikslinės lauko edukacinės žaliosios erdvės, judėjimo takai. Mokykloje veikia lauko grupės, kuriose pagrindinė ugdymo(si) proceso dalis vyksta gryname ore. Vaikų ugdymas(is) vyksta ne tik įstaigos vidaus ir lauko erdvėse, bet ir ugdant vaikus ne mokyklos aplinkoje.

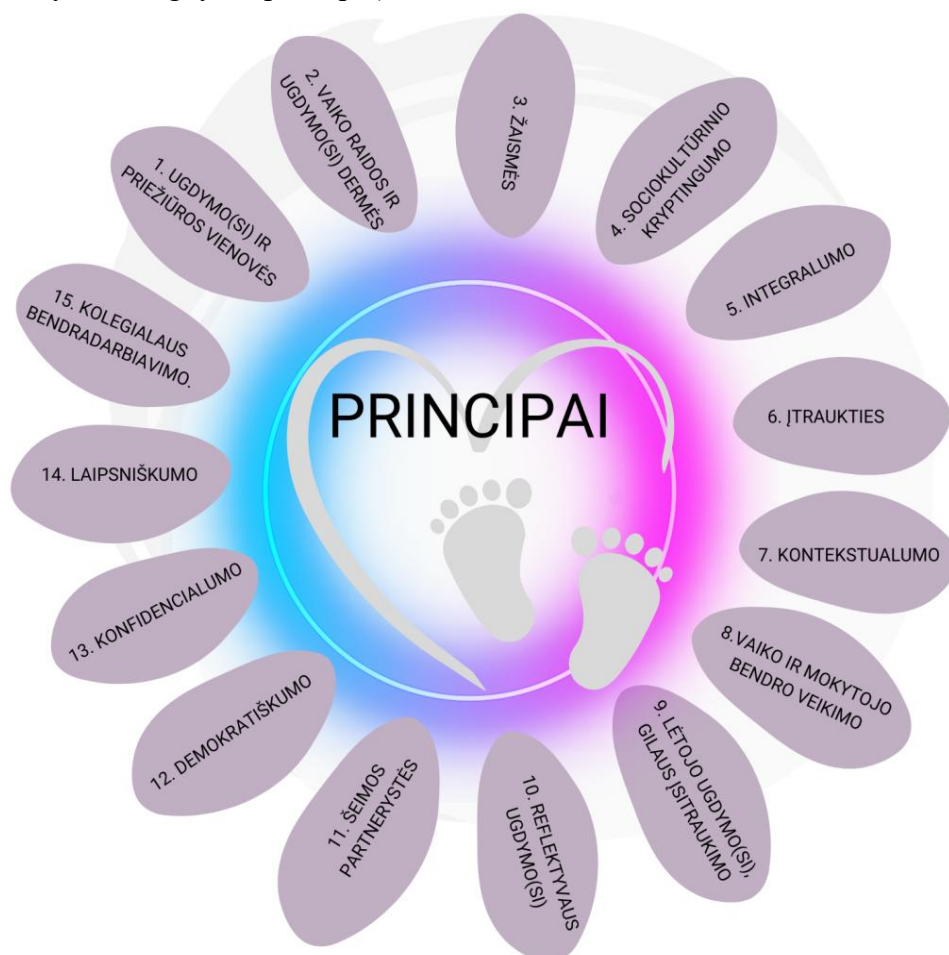
Inicijuojami projektai, atitinkantys vaikų poreikius, tėvų lūkesčius. Mokykla aktyviai įsitraukia į projektines veiklas, tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu lygmeniu dalyvaujant

eTwinning, Erasmus+ projektuose. Įgyvendinant projektus, bendradarbiauja švietimo pagalbos specialistų, mokytojų, vadovų komanda, įtraukiami tėvai (globėjai), socialiniai partneriai. Vyresnių grupių vaikai grupėse renka vaikų Ambasadorius, kurie kartą per mėnesį renkasi į ambasadorių susirinkimus aptarti įvairius vaikus dominančius klausimus, administracija įsiklauso į vaikų siūlymus, vertina jų požiūrį bei įgyvendina pasiūlytas idėjas.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Ikimokyklinio ugdymo paskirtis yra susitarti dėl vaikų nuo gimimo iki 6 metų esminių gebėjimų ugdymo, siekiant užtikrinti kokybišką ikimokyklinio ugdymo(si) tęstinumą.

Planuodama ugdymo(si) turinį, metodus, parinkdama priemones, kurdama ugdymo(si) kontekstus, numatydamą pedagoginės sąveikos būdus, bendradarbiavimo su tėvais (globėjais), vietos bendruomene ir socialiniais partneriais formas, mokykla vadovaujasi šiais principais (žr. 2 pav. Ikimokyklinio ugdymo principai):

2 pav. Ikimokyklinio ugdymo principai

Ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas	Ikimokyklinio ugdymo(si) procesui būdinga ugdymo(si) ir priežiūros vienovė. Kiekviena suplanuota ir nesuplanuota sąveika bei kasdienė rutina yra ugdanti, turtinanti vaiko patirtį. Ilgalais, nuolatinis, saugus vaiko emocinis ryšys su mokytoju sukuria prielaidas visavertei vaiko raidai ir ugdymui(si).
Vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas	Ugdymo(si) procese atsižvelgiama į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę ir skatinama visapusiška vaiko raida – fizinė, emocinė, socialinė, pažinimo, komunikavimo, meninės raiškos.
Žaismės principas	Žaismingumas yra viso ikimokyklinio vaikų ugdymo(si) pagrindinis bruožas, neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo, kūrybos dalis, o žaidimas – svarbiausia savarankiška vaiko veikla skatinti ir palaikanti vaiką kūrybinėje ir kitoje veikloje, leidžiant laisvai, drąsiai ir netrikdomai reikštis saviraiškos srityje.
Sociokultūrinio kryptingumo principas	Ugdymas(is) yra grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti į supančią kultūrinę aplinką ir didinančiomis atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei.
Integralumo principas	Siekama visuminės vaikų raidos, užtikrinamas darnus visų pasiekimų sričių gebėjimų plėtojimas, ugdymo(si) sričių tarpusavio ryšiai, vidinės turinio sąsajos kiekvienoje ugdymo(si) srityje, vaikų veiklos integralumas.
Įtraukties principas	Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymo(si) poreikių įvairovę.
Kontekstualumo principas	Vaikų ugdymas(is) vyksta estetiškuose, į veiklą įtraukiančiuose, vaikų iniciatyvoms atviruose artimiausios socialinės, kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose, siekiama vaikų ugdymo(si) patirčių aktualumo, prasmingumo.
Vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas	Aplinkos, sąveikos, bendros prasmės kuriamos įsiklausant ir atliepiant vaikų poreikius, interesus, iniciatyvas, nuomonę, drauge priimant sprendimus.
Lėtojo ugdymo(si),	Vaikai giliai išgyvena ir pajaučia kiekvieną <i>čia ir dabar</i> momentą,

užtikrinančio gilų įsitraukimą, principas	kai skiriama pakankamai laiko kasdienei rutinai, tyrinėjimo ar kūrybos procesui, nuostabai ir atradimo džiaugsmui.
Reflektyvaus ugdymo(si) principas	Mokytojas drauge su vaiku emocijomis ir veiksmais atspindi vaiko veikimo patirtis. Su vaikais drauge pagal jų gebėjimus apmąstomos vaikų emocijos, veiklos ir jų rezultatai, numatomas tolesnis veikimas. Mokytojai apsversto autentiškas vaikų patirtis, veiklos kokybę ir savo pedagoginių sprendimų poveikį vaikų ugdymui(si);
Šeimos ir mokyklos partnerystės principas	Mokykla ir šeima (globėjai) bendradarbiauja rengiant Programą, užtikrinant ugdymo(si) tęstinumą ir dermę, kuriant susitelkusią, kartu besimokančią bendruomenę. Tėvai ir mokyklos darbuotojai pasitiki vieni kitais ir veikia dėl vaikų interesų. Skatinamas šeimos ir mokytojų keitimasis informacija apie vaiko ugdymą(si), nuolatinis ugdymo(si) proceso vertinimas, mokytojų veiklos refleksija, padedanti analizuoti vaikų pasiekimus ir inspiruojanti kokybinius pokyčius.
Demokratiškumo principas	Vaikai ugdomi lygiaverčiais, jų nuomonė ir pasirinkimai yra gerbiami bei skatinamas aktyvus dalyvavimas ugdymo procese. Ugdymas grindžiamas tarpusavio pagarba, bendradarbiavimu ir galimybe laisvai reikšti mintis bei idėjas.
Konfidencialumo principas	Garantuoja, kad apie vaikų pasiekimus ir jų vertinimą informacija nebus viešinama. Apie vaiko ugdymą(si) ir jo vystymą(si) tėvams (globėjams) ir su vaiku dirbantiems specialistams informacija teikiama individualiai.
Laipsniškumo principas	Aktyvinti vaiko kūrybines galias, skatinti jį labiau pasitikėti savo jėgomis bei įgyti patirties tyrinėjimo srityje, einant nuo paprasto prie sudėtingesnio, nuo žinomo prie nežinomo, nuo artimo prie tolumo.
Kolegialaus bendradarbiavimo principas	Dalintis, keistis patirtimi, bendrauti ir bendradarbiauti visuose lygmenyse – su kitomis institucijomis, šeimomis bei jų nariais, įstaigos bendruomene.

4 lentelė „Ikimokyklinio ugdymo(si) principai“

III. TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

3.1 Ugdymo programos tikslas

lankstaus mąstymo,
kūrybiškumo, mokėjimo
mokytiis pradmenis.

įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo,
rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir
socialinio jautrumo, komunikavimo,

kurti lanksčius
edukacinius kontekstus,

atsižvelgiant į vaikų
prigimtines galias, patirti,
poreikius, šeimos ir
bendruomenės susitarimus,

Ikimokyklinio ugdymo **tikslas:**

Tiksle nusakytų *vaiko galių* auginimas padeda vaikams tapti:

- pasitikintiems;
- besirūpinantiems savimi ir kitais;
- jautriems kultūrinei ir socialinei įvairovei;
- komunikabiliems;
- lanksčiai mąstantiems;
- kūrybingiems;
- sėkmingai besimokantiems.

3.2. Ugdymo programos uždaviniai

1. Pasitelkiant mokyklos ir miesto žaliąsias erdves gamtamoksliniam pažinimui ugdyti, vaikai aktyviai dalyvaus integraliame ugdymo(si) procese, kuriame derės žaismės principai, patirtinis ugdymas ir inovatyvūs metodai, skatinantys vaikų iniciatyvą, dialogą bei bendradarbiavimą.

2. Įtraukiant tėvus, socialinius partnerius ir bendruomenę į ugdymo(si) procesą, projektines veiklas bei edukacines išvykas, stiprės mokyklos ir šeimos partnerystė bei kuriama dialoginio bendradarbiavimo kultūra.

3. Atsižvelgiant į vaikų individualius poreikius ir gebėjimus bei taikant įvairias ugdymo(si) strategijas, kontekstus įgyvendinami įtraukaus ugdymo principai.

4. Kuriant tolerantišką ir kultūriškai atvirą aplinką, vaikai ugdysis pagarbą ir domėjimąsi skirtingomis kultūromis.

5. Integruojant informacines technologijas į ugdymo procesą, vaikai plėtos savo skaitmeninį raštingumą.

6. Stiprinant bendradarbiavimą mokykloje ir už jos ribų, organizuojant bendras veiklas tarp abiejų mokyklos pastatų ir plėtojant ryšius su bendruomene bei išorinėmis institucijomis, ugdysis vaikų socialiniai, komunikaciniai, kūrybiniai įgūdžiai bei skatinamas savarankiškumas ir pilietinė atsakomybė.

3.3. Numatomi rezultatai:

1. Vaikų ugdymo(si) patirtis taps vientisa, natūraliai apjungianti skirtingas ugdymo sritis. Vaikai mokysis per žaidimą, eksperimentus ir asmeninę patirtį, stiprindami savo kūrybiškumą, kritinį mąstymą ir saviraišką. Ugdymo(si) aplinka skatins vaikus aktyviai dalyvauti, reikšti idėjas, diskutuoti ir bendradarbiauti. Vaikai taps sąmoningesni gamtosaugos klausimais, ugdysis atsakingą požiūrį į aplinką.

2. Tėvai aktyviau dalyvaus vaikų ugdymo(si) procese, prisidės prie veiklų organizavimo, teiks grįžtamąjį ryšį. Pagerės bendradarbiavimas tarp pedagogų ir šeimos, bus užtikrintas nuoseklus vaiko ugdymas(is) ir jo poreikių tenkinimas.

3. Vaikai jausis vertinami ir priimti, nepriklausomai nuo jų gebėjimų ar individualių poreikių. Ugdymo(si) procesas taps labiau diferencijuotas, pritaikytas kiekvienam vaikui pagal jo galimybes ir interesus. Didės vaikų pasitikėjimas savimi ir motyvacija mokytis.

4. Vaikai ir visa bendruomenė ugdysis pagarbą skirtingoms kultūroms, išmoks bendrauti su įvairios kilmės ir patirties bendraamžiais. Bus skatinamas atvirumas, empatija ir gebėjimas vertinti įvairovę kaip privalumą.

5. Vyresnio amžiaus vaikai (nuo 3 metų), įgis pradinių technologinio raštingumo įgūdžių, gebės atsakingai ir tikslingai naudotis skaitmeninėmis priemonėmis. Ugdysis gebėjimas kritiškai vertinti informaciją, ieškoti ir pasirinkti reikalingą turinį. Mokytojai efektyviau integruos skaitmeninius įrankius į ugdymo procesą.

6. Ugdymo(si) kokybė gerės dėl aktyvaus bendradarbiavimo su išorinėmis institucijomis, bendruomenės įtraukimo į veiklas. Vaikai, pedagogai ir visa bendruomenė dalyvaus bendruose projektuose, renginiuose, kurie skatins dalijimąsi patirtimi. Mokyklos padaliniai glaudžiau bendradarbiaus, bus organizuojamos jungtinės veiklos, skatinančios vaikų, darbuotojų tarpusavio ryšius ir bendradarbiavimą.

IV. UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

Ikimokyklinio ugdymo programos paskirtis užtikrinti kokybišką ikimokyklinį ugdymą(si) ir ugdymo(si) tęstinumą per vaiko galių auginimą siejant su penkiomis ugdymo(si) sritimis:

Vaiko galios	Ugdymosi sritis
Besirūpinantis savimi ir kitais <i>Sėkmingai besimokantis</i>	„ Mūsų sveikata ir gerovė “ – apima šiuos aspektus: fizinis aktyvumas, sveika mityba, mano dienos ritmas, kūno švara ir aplinkos tvarka, saugaus elgesio įpročiai);
Pasitikintis <i>Jautrus kultūrinei ir socialinei įvairovei</i> <i>Sėkmingai besimokantis</i>	„ Aš ir bendruomenė “ – apima šiuos aspektus: kas aš?, savo emocijų ir elgesio valdymas, aš tarp kitų, žmonės ir bendruomenės, mūsų praeitis, dabartis, ateitis);
Komunikabilus <i>Sėkmingai besimokantis</i>	„ Aš kalbų pasaulyje “ – apima žodinės ir nežodinės kalbos supratimą, kalbinę raidą, kalbų įvairovės suvokimą ir kalbinės tapatybės formavimąsi;
<i>Jautrus kultūrinei ir socialinei įvairovei</i> Lanksčiai mąstantis <i>Sėkmingai besimokantis</i>	„ Tyrinėju ir pažįstu aplinką “ – apima šiuos turinio aspektus: mane supantys daiktai, gyvybė, skaičiavimas ir modeliavimas, matematiniai erdvės tyrinėjimai, skaitmeninių technologijų pasaulis;
Kūrybingas <i>Sėkmingai besimokantis</i>	„ Kuriu ir išreiškiu “ – apima šiuos turinio aspektus: žaidimo raidą, muzikos raidą, šokio raidą, dailės raidą, teatro raidą.

5 lentelė „Vaiko galių ir ugdymosi sričių sąsajos“

Ikimokyklinio ugdymo mokykloje „Maži žingsneliai“ turinio pagrindas yra visuminis ugdymas(is), universalus dizaino mokymui(si) prieiga, vaiko žaidimas ir kita patirtinė veikla. Ugdymo(si) turinys įgyvendinamas per visą vaiko buvimą grupėje nuo atvykimo į grupę iki išvykimo namo: jam valgant, ruošiantis ilsėtis, eiti į lauką, bendraujant, spontaniškai žaidžiant ar veikiant mokytojų sukurtuose **kontekstuose** (Ikimokyklinio ugdymo gairių programos 32 punktas).

Atskleisti ugdymo turinį rekomenduojama pasitelkiant projektines idėjas iš „Darželis visiems“, „Žaismė ir atradimai“, STEAM metodikų ar mokytojos savitai sukurtos metodikos. Į vaikų ugdymo(si) procesą integruojamos socialinių ir emocinių įgūdžių ugdymo programos Kimochis elementai, taip pat tarptautinės vaikų socialinių bei emocinių įgūdžių ugdymo programos „Zipio draugai“ bei Peppy Pals.

Atsakomybę pasirinkti ir pritaikyti ugdymo(si) turinį, aplinkas, būdus įvairiomis dalimis pasidalina **mokytojas ir vaikas**. Mokytojas, kaip savo darbo profesionalas, o vaikas – savo poreikių, galių ir patirčių ekspertas. Mokytojai, **kartu** su vaikais ir jų tėvais (globėjais), bendruomenės nariais kuria jaukią, vaikų amžių ir poreikius atitinkančią bei įvairiapusį ugdymą skatinančią aplinką. Siekiama, kad aplinka skatintų vaiko poreikį judėti, patirti, kurti jaukumą, būtų funkcionali. Dialogo pagalba, mokytojas ir vaikas kartu renka iš metodų, būdų ir formų įvairovės, kūrybiškai taikydami įvairias priemones bei jiems priimtinas idėjas.

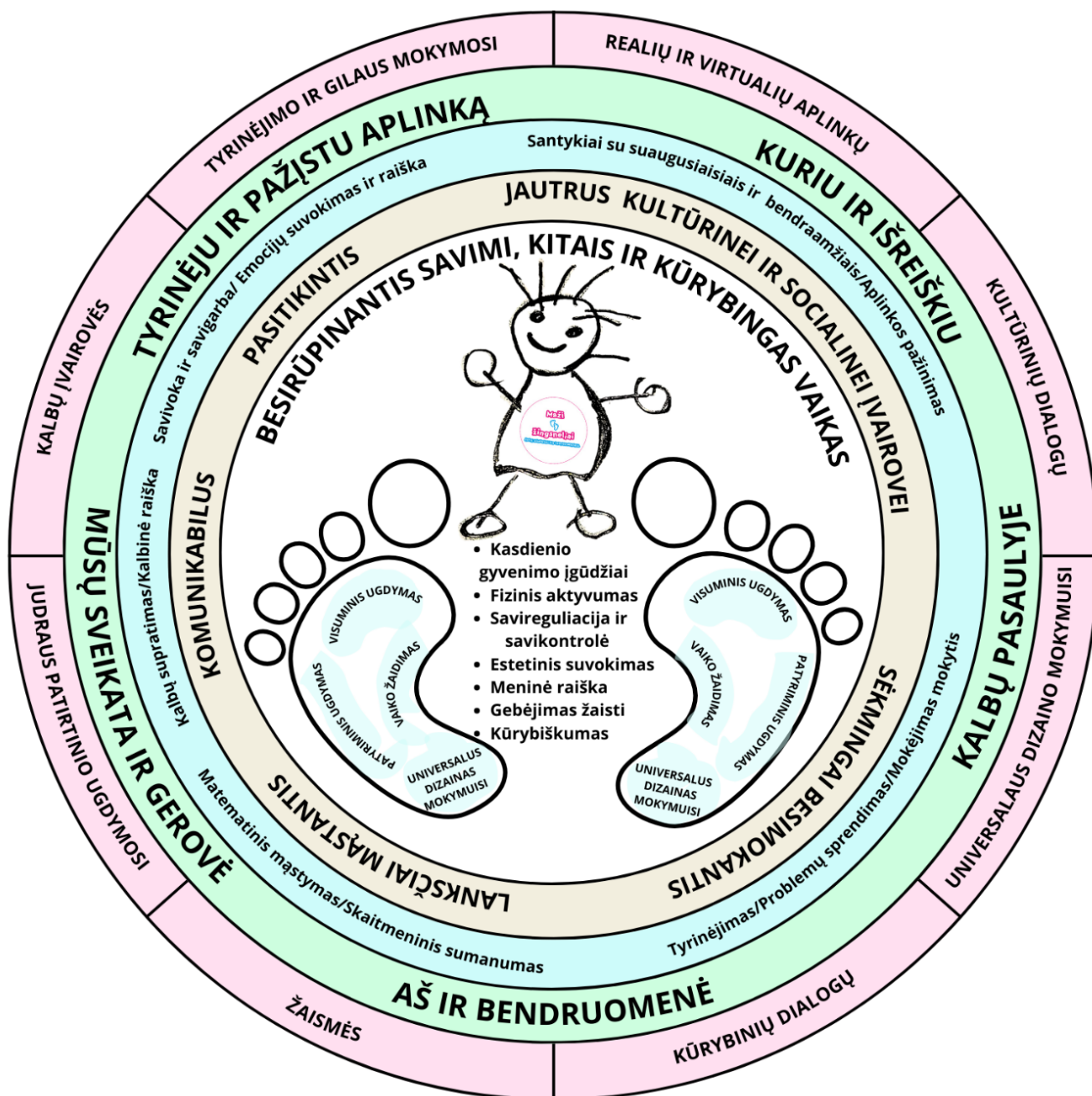
4.1. Ugdymo(si) strategijos:

- Žaidimas – pagrindinis vaikų gyvenimo ir ugdymo(si) būdas ir strategija.
- Spontaniška vaikų veikla – savaiminis, situacinis ugdymo būdas. Vaikų idėjų įgyvendinimas, iššūkių jiems kėlimas.
- Ugdymo(si) kontekstai (Ikimokyklinio ugdymo gairių programos 32 punktą) – tai vaikams aktuali, atvira jų iniciatyvoms, dėmesį patraukianti, kviečianti veikti, estetiškai patraukli aplinka.
- Dialogiškas bendradarbiavimas – problemų, reiškinių aptarimas, minčių, idėjų išsakymas, išklausant kito nuomonę, konfliktų sprendimas, nuolatinis dialogo bei sprendimų priėmimo skatinimas.
- Aktyvus tyrinėjimas – eksperimentavimas, edukaciniai projektai, tyrinėjimas, kiti aktyvūs aplinkos pažinimo būdai, kurie skatina vaiką aktyviai veikti, patirti atradimo džiaugsmą, kaupti patirtį.
- Ugdymas už mokyklos ribų – ekskursijos, išvykos, nes kuo įvairesnis vaikų socialinės patirties kaupimo kelias, tuo geresni bendravimo su kitais gebėjimai ir socialinis supratingumas.

Ikimokyklinio ugdymo(si) rezultatai yra pasiektas tikslas, įgyvendinti uždaviniai bei vaikų nuosekliai įgyjami ir plėtojami jų pasiekimai. Ikimokyklinio ugdymo(si) pasiekimus grupuojame pagal vaiko galias ir siejame su ugdymo(si) sritimis. Viską apjungdami į blokus, taip pat atsižvelgiame į savo mokyklos ypatumus ir tai atsispindi įstaigos konceptualiaame ugdymo(si) modelyje. „Mažų žingsnelių“ bendruomenėje vyraujanti pedagoginė praktika bei ugdymo(si) strategijos sudaro sąlygas augti *besirūpinantiems savimi, kitais ir kūrybingiems vaikams* (žr. 3 pav. Konceptualus įstaigos modelis „Žingsnelis po žingsnelio“)

4.2 Ugdymo programos konceptualus modelis

- Ugdymosi kontekstai	- Vaiko galios
- Ugdymosi sritys	- Vaikas, kurį auginame įgyvendindami programą
- Pasiekimų sritys	- Keturi banginiai, kurie yra visos programos pamatas

3 pav. Konceptualus įstaigos modelis „Žingsnelis po žingsnelio“

4.3 Ugdymo(si) turinys

Vadovaudamiesi susikurtu įstaigos konceptualiuoju modeliu ir siekiamais ugdymo(si) tikslais bei uždaviniais, ugdymo(si) turinys įgyvendinamas remiantis lentelėje pateiktomis gairėmis.

Ugdymosi sritis	Auginamos vaiko galios	Besirūpinantis savimi ir kitais
MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ	Pasiekimų sritis: <i>Kasdieniniai gyvenimo įgūdžiai</i> Vertybinė nuostata. Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. Esminiai gebėjimai. Esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo, rodo pradinius saugaus elgesio mokykloje įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis gatvėje, buityje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis. Ikmokyklinio ugdymo programos gairės (pasiekimų aprašo 10 punktas).	
	Ugdymo turinys 0-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
	Vaikas ragauja įvairaus skonio ir konsistencijos maistą. Siekia savarankiškai valgyti, gerti iš puodelio. Suaugusiojo padedamas vaikas ruošia maistą: tepa, laužo, mirko. Pradedą tinkamai naudotis stalo įrankiais. Suaugusiojo padedamas naudojasi tualetu, prausiasi ir šluostosi veidą, apsirengia ir nusirengia, apsiauna ir nusiauna batus. Padeda į vietą vieną kitą daiktą. Pradedą laikytis susitarimų ir saugiai elgtis lauko aikštelėse.	Vaikas įvardija kelis maisto produktus, kuriuos valgyti sveika, ir kelis, kuriuos vartoti reikėtų saikingai. Dažniausiai savarankiškai naudojasi tualetu. Savarankiškai ar priminus plauna rankas, prausiasi veidą, čiaudėdamas ar kosėdamas prisidengia burną ir nosį. Šiek tiek padedamas savarankiškai apsirengia ir nusirengia, apsiauna ir nusiauna batus. Sutvarko žaislus, su kuriais žaidė. Pažįsta šviesoforo spalvas, žino, ką jos reiškia; pasako, kad kelią pereiti reikia kartu su suaugusiuoju. Stebint suaugusiajam, saugiai naudojasi veiklai skirtais aštriais daiktais. Žino, į ką kreiptis pagalbos ištikus nelaimei.

		Vaikas išvardija, ko reikia valgyti daugiau, o ko mažiau, kad augtų sveikas. Savarankiškai ar priminus laikosi sutartų saugaus elgesio taisyklių grupėje, kieme, išvykose. Paaiškina saugaus elgesio su nepažįstamais žmonėmis, buitinais prietaisais, aštriais daiktais ir sveikatai pavojingomis medžiagomis taisykles. Paaiškina, kad jo kūnas priklauso tik jam, sako „stop“, „ne“ reaguodamas į jo privatumą pažeidžiantį elgesį. Paaiškina, kokių profesijų žmonės gali padėti ištikus nelaimei. Žino pagalbos telefono numerį.
	Pasiekimų sritis: <i>Fizinis aktyvumas</i> Vertybinė nuostata. Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. Esminiai gebėjimai. Tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gaudo ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tikslingai atlieka kasdienius veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės (pasiekimų aprašo 11 punktas).	
	Ugdymo turinys 0-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
	Vaikas sėdi, šliaužia, ropoja pirmyn ir atgal, ko nors įsitvėręs pats atsistoja, stovi, eina laikydamasis ar savarankiškai. Tikslingai siekia daikto, jį pačiumpa ir laiko saujoje. Vaikas pastovi ant vienos kojos. Tikslingai skirtingu ritmu eina, apeina	Stovėdamas vaikas pasistiebia, atsistoja ant kulnų, ilgiau išstovi ant vienos kojos. Eina ant pirštų galų, eina siaura linija, nesilaikydamas lipa laiptais aukštyr ir žemyn. Bėga, didindamas ir mažindamas tempą, šokinėja abiem ir ant vienos kojos.

	arba peržengia kliūtis, eina plačia linija. Bėga keisdamas kryptį, greitį, neprarasdamas pusiausvyros. Laikydamasis lipa ir nulipa laiptais pakaitiniu žingsniu. Veria ant virvutės didelės sagas, užsega lipdukais batus, ridena kamuolį abiem rankomis arba pakaitomis dešine ir kaire ranka.	Dažniausiai taisyklingai laiko rašiklį, gana tiksliai atlieka judesius plaštaka ir pirštais bei ranka. Vaikas yra ištvermingas, bėga ilgesnius atstumus. Bėga pristatomuoju ar pakaitiniu žingsniu. Šoka į tolį, į aukštį. Žaisdamas laisvai koordinuotai juda, orientuojasi erdvėje. Dažniausiai vaikščioja, stovi, sėdi taisyklingai. Veiksmus su smulkiais daiktais atlieka vikriai, tiksliai ir kruopščiai. Tiksliai valdo pieštuką ir žirkles ką nors piešdamas, kirpdamas. Kuria įvairias konstrukcijas, sudėtingus statinius.
	Pasiekimų sritis: <i>Savireguliacija ir savikontrolė</i> Vertybinė nuostata. Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. Esminiai gebėjimai. Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti. Išimokyklinio ugdymo programos gairės (pasiekimų aprašo 13 punktas).	
	Ugdymo turinys 0-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
	Vaikas gerai jaučiasi įprastoje saugioje aplinkoje. Nusiramina priglaudžiamas, kalbinamas, nešiojamas, klausydamas raminančio dainavimo. Išsigandęs, užsigavęs, išalkęs, pavargęs nusiramina suaugusiojo kalbinamas, glaudžiamas, maitinamas, migdomas. Pats ieško nusiramimo:	Vaikas nusiramina kalbėdamas apie tai, kas jį įskaudino, supykde, nuvylė. Įprastose kasdienėse situacijose pradeda susilaikyti nuo impulsyvių veiksmų, galinčių išprovokuoti nesutarimus, pakenkti kitiems. Primenant ir sekdamas suaugusiojo bei kitų vaikų pavyzdžiu laikosi grupėje numatytos tvarkos, susitarimų ir

	apsikabina minkštą žaislą, kviečia jam artimą suaugusįjį, ropščiasi ant kelių. Vaikas yra ramus ir rodo pasitenkinimą kasdiene tvarka bei ritualais. Jeigu kas nepatinka, nueina šalin, atsisako bendros veiklos, ieško suaugusiojo pagalbos. Padedamas suaugusiojo įprastose kasdienėse situacijose valdo savo emocijų raišką ir elgesį. Pradedą laikytis jam suprantamų suaugusiojo prašymų ir bendrų susitarimų.	taisyklių. Vaikas pats taiko įvairius nusiraminimo, atsipalaidavimo būdus, siūlo juos kitiems. Siekdamas tikslo, geba atidėti kai kurių norų patenkinimą. Bando susilaikyti nuo netinkamo elgesio provokuojančiose situacijose jas ignoruodamas; vienas ir kartu su kitais ieško taikių išeičių, kad neskaudintų kitų. Stengiasi suvaldyti savo pyktį, įniršį. Žaisdamas ir atlikdamas sudominusią veiklą, geba sutelkti dėmesį ir pastangas, ištvermę, slopinti impulsyvius veiksmus. Ramioje situacijoje konfliktą sprendžia žodžiais, o ne veiksmais, siūlo kelis sprendimo būdus, numatydamas jų pasekmes. Nesunkiai laikosi grupėje numatytos tvarkos, susitarimų ir taisyklių, supranta lūkesčius savo elgesiui grupėje ir kitoje aplinkoje (per išvykas), pats primena kitiems tinkamo elgesio taisykles. Pats taiko įvairius nusiraminimo, atsipalaidavimo būdus, siūlo juos kitiems. Supranta susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą ir dažniausiai savarankiškai jų laikosi.
--	--	--

Udymosi sritis	Auginamos vaiko galios	Pasitikintis
AŠ IR BENDRUOMENĖ	Pasiekimų sritis: <i>Savivoka ir savigarba</i> Vertybinė nuostata. Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. Esminiai gebėjimai. Pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas/mergaitė, supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės (pasiekimų aprašo 14 punktas).	
	Ugdymo turinys 0-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
	Pradedą jausti savo kūną – apžiūrinėja, tyrinėja savo rankas, kojas, stebi jų judesius. Šypsodamasis, guguodamas, gestikuliuodamas reaguoja į savo vardą. Vaikas eksperimentuoja kūno judesiais ir pojūčiais, pavadina 5–6 kūno ir veido dalis, parodo ar pasako, kiek jam metų. Pasako savo vardą ir kas jis yra – berniukas ar mergaitė. Apie save kalba pirmuoju asmeniu, pasako, ką daro, ką turi.	Vaikas pavaizduoja ar pakomentuoja kai kurias fizines savo kūno savybes. Pastebi vieną kitą savo ir kitų vaikų išvaizdos panašumą ar skirtumą. Pradedą domėtis, kas yra kūno viduje. Vaikas išbando naujus būdus tyrinėti savo kūno augimą. Dalinasi stebiniais apie vidinių kūno sistemų veiklos išorinius ženklus (iškvėpiamas oras, širdies plakimas ir kt.). Dalyvauja šeimos, grupės ir mokyklos bendruomenės veiklose. Prisidedą prie šeimoje, grupėje ar mokykloje priimamų sprendimų. Pasako savo tautybę, šalį, kurioje gyveną, žino savo namų adresą. Tyrinėja savo šalies ir kitų jam įdomių šalių simbolius, kalbą, žemėlapius, žmonių gyvenimo būdą, supranta, kad visi žmonės yra lygūs, pasako keletą šalių panašumų ir skirtumų. Domisi ir

		dažniausiai laikosi šeimos, grupės, mokyklos, vietinės bendruomenės vertybių ir jam suprantamų pareigų bei teisių.
	Pasiekimų sritis: <i>Emocijų suvokimas ir raiška</i> Vertybinė nuostata. Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Esminiai gebėjimai. Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės (pasiekimų aprašo 12 punktas).	
	Ugdymo turinys 0-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
	Mimika, kūno judesiais ir garsais vaikas išreiškia džiaugsmą, liūdesį, baimę, pyktį. Patiria išsiskyrimo su tėvais nerimą ir džiaugsmą jiems sugrįžus. Išreiškia nerimą, pamatęs nepažįstamą žmogų. Atspindi suaugusiojo ar kito vaiko emocijų raišką. Vaikas pradeda atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų ir jausmų raiškos būdus, pradeda vartoti emocijų pavadinimus.	Vaikas pradeda suprasti, kad skirtingose situacijose jaučia skirtingas emocijas, jas pavadina, išreiškia mimika, balsu, judesiu, vaizdu. Atpažįsta kitų emocijas ir jausmus pagal veido išraišką, elgesį, veiksmus, jas atliepia, imituoja vaidmenų žaidimuose. Vaikas apibūdina savo emocijas ir jausmus, skirtingus jų raiškos būdus, pakomentuoja emocijas ir jausmus sukėlusias situacijas bei priežastis. Gana tiksliai iš veido mimikos, balso, kūno pozos nustato ir pasako, kaip jaučiasi kitas; pastebi nuskriaustą, nusiminusį ir dažniausiai geranoriškai stengiasi jam padėti.

Auginamos vaiko galios	Jautrus kultūrinei ir socialinei įvairovei
Pasiekimų sritis: <i>Santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais</i> Vertybinė nuostata. Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais ir bendraamžiais. Esminiai gebėjimai. Pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems. Išimokymų ugdymo programos gairės (pasiekimų aprašo 15 punktas).	
Ugdymo turinys 0-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Vaikas atpažįsta ir džiaugiasi pamatęs juo besirūpinantį suaugusįjį, mėgsta apkabimus, įsitraukia į bendravimą, kasdienę rutiną ir žaidimus. Domisi kitais vaikais, mėgdžioja jų veido išraišką, veiksmus. Vėliau vaikas drąsiai išbando ką nors naują, ramiai stebi nepažįstamus žmones, kai šalia yra juo besirūpinantis suaugusysis. Ieško bendraamžių draugijos. Siekia veikti savarankiškai, tikisi savo iniciatyvų palaikymo, pagyrimo. Trumpam įsitraukia į bendrą žaidimą, pakaitomis su kitu vaiku žaidžia tuo pačiu žaislu.	Vaikas lengvai atsiskiria nuo tėvų ar globėjų, rodo pasitikėjimą mokytojais ir jų padėjėjais. Kalbasi, įsitraukia į veiklą su nepažįstamais žmonėmis, kai šalia yra mokytojas. Įsitraukia į suaugusiojo pasiūlytas bendras veiklas ir jas plėtoja, pats inicijuoja pokalbius ir bendras veiklas su suaugusiuoju. Padedant mokytojui palaukia savo eilės, dalinasi žaislais, priima kompromisinį pasiūlymą. Galiausiai vaikas stengiasi geranoriškai, pagarbiai, mandagiai bendrauti su pažįstamais ir nepažįstamais suaugusiais bei vaikais. Palaiko ilgalaikę draugystę mažiausiai su vienu vaiku. Domisi socialiniais ir kultūriniais skirtumais tarp vaikų, jų šeimų ir

		natūraliai juos priima. Parodo supratimą ir pagarbą kitokiai išvaizdai, kitokiam požiūriui, kitai kultūrai. Supranta, kad gyvendamas grupėje turi susitarti dėl visiems priimtino elgesio. Suvokia savo veiksmų akivaizdžias pasekmes sau, kitiems ir visai grupei.
Ugdymosi sritis	Auginamos vaiko galios	Lanksčiai mąstantis
TYRINĖJU IR PAŽĖSTU APLINKĄ	Pasiekimų sritis: <i>Aplinkos pažinimas</i> Vertybinė nuostata. Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. Esminiai gebėjimai. Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės (pasiekimų aprašo 16 punktas).	
	Ugdymo turinys 0-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
	Veido išraiška, mimika, gestais, garsais vaikas reaguoja į artimiausioje aplinkoje esančius žmones ir daiktus. Vaikas atpažįsta ir reaguoja į netolimoje praeityje vykusius šeimos ar grupės įvykius, užfiksuotus nuotraukose, įrašuose ir kt. Natūraliai įsitraukdamas į kasdienius, rutininius įvykius ir veiklas, parodo, kad žino paros dalių seką ir jaučia veiklų trukmę (vyko ilgai ar trumpai). Pažįsta daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų, pradeda vartoti tikslus jų	Vaikas pažįsta gyvenamosios vietovės objektus ir vietas, pastebi jų pasikeitimus. Pasako miesto (kaimo), kuriame gyvena, pavadinimą. Įsitraukia į veiklas, puoselėjančias šeimos ir liaudies tradicijas. Įvardija paros dalis, sieja jas su savo gyvenimo ritmu. Atpažįsta ir pavadina kelis dažniausiai stebėtus gyvūnus, augalus, grybus, negyvosios gamtos objektus, reiškinius, nusako akivaizdžius jų požymius. Pasako metų laikų pavadinimus, samprotauja, kas būdinga metų laikams. Vaikas pasako savo šalies ir sostinės

	pavadinimus. Dalyvauja prižiūrint augalus. Atpažįsta rečiau pasitaikančius gamtos reiškinius (vaivorykštė, perkūnija).	pavadinimą. Papasakoja apie tradicines šventes, jas palygina su kai kuriomis kitų tautų šventėmis. Skiria ir pavadina suaugusių šeimos narių ir kitas dominančias profesijas, pasakoja. Samprotauja apie tai, kaip žmonės gyveno, ką dirbo seniau, kokie daiktai buvo naudojami, kaip jie pasikeitė, kaip atrodo dabar. Vartoja savaitės dienų pavadinimus. Pradedą suprasti Žemės, Saulės, Mėnulio ir kitų dangaus kūnų ryšius.
	Pasiekimų sritis: <i>Matematinis mąstymas</i> Vertybinė nuostata. Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. Esminiai gebėjimai. Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, seką, vietą ir judėjimo kryptį. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės (pasiekimų aprašo 17 punktas).	
	Ugdymo turinys 0-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
	Vaikas naudoja kūno kalbą (gestus, mimiką) parodydamas, kad supranta, ką reiškia „yra“ („nėra“), „dar“, „taip“ („ne“). Išsitraukia į situacijas, kuriose minimi skaičiai, skaičiuojama (pvz., eilėraščiai, dainelės, judrieji žaidimai ir t.t.). Stebi įvairius objektus, deda vieną daiktą ant kito. Susidomi, matydamas	Atrenka vienodo ilgio, aukščio, pločio, tūrio daiktus. Dažniausiai taiko tiesioginį palyginimą. Parodo, kurie artimoje aplinkoje esantys daiktai savo forma primena skritulį, kvadratą, rutulį ar kubą. Kasdienėse veiklose pradeda vartoti žodžius: pirmyn – atgal, kairėn – dešinėn, aukštyn – žemyn. Nupiešia paprastą planą, kuriame atvaizduoja 2–3

	forma, dydžiu ar spalva išsiskiriantį daiktą. Vaikas nuosekliai įvardija skaičius 1, 2, 3, 4, 5 atpažįsta ir susieja įvairias „matomų skaičių“ išraiškas (rankos pirštai, taškai, brūkšneliai), paduoda tiek daiktų, kiek prašoma. Parodo, kuris iš dviejų daiktų yra ilgas – trumpas, sunkus – lengvas, pilnas – tuščias ir pan. Tapatina, atrenka kelis daiktus (jų vaizdus) pagal spalvą, formą, dydį.	matomus daiktus. Vaikas nuosekliai įvardija skaičius nuo 0 iki 10, juos parašo skaitmenimis. Paduoda tikslų daiktų skaičių, kai jų yra daugiau nei 5; pasako, kiek jų yra daugiau už 5 ir kelių trūksta iki 10. Atlieka sudėties ir atimties veiksmus 7-ių ribose. Palygina du tris mažai besiskiriančius išmatuojamus dydžius, randa žodžių nedideliame jų skirtumui apibūdinti. Žaidybinėse situacijose mokosi sujungti ir išskaidyti kiekį 5-ių objektų grupėje, vėliau 10-ies ir 12-os ribose. Žaidžiant vaikai skaičiuoja į priekį ir atgal 12os ribose, pradedama skaičiuoti nuo bet kurio skaičiaus 10-ies ribose.
	Pasiekimų sritis: <i>Skaitmeninis sumanumas</i> Vertybinė nuostata. Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. Esminiai gebėjimai. Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės (pasiekimų aprašo 18 punktas).	
	Ugdymo turinys 0-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
	Vaikas stebi išmaniųjų žaislų judėjimą, siekia jų rankomis, klausosi jų skleidžiamų garsų. Vaikas žaidžia mokyklos aplinkoje esančiais įvairiais išmaniaisiais	Vaikas atliepia, komentuoja įvairiomis formomis pateikiamą informaciją. Vartoja kai kuriuos su technologijų naudojimu susijusius žodžius. Mokytojo padedamas vaikas naudoja

	žaislais be ekranų, naudodamas pagrindines jų paleidimo ir veikimo funkcijas. Žodžiais, garsažodžiais, veiksmais parodo kasdienių darbų ir veiklų atlikimo žingsnių eiliškumą, atlieka mokytojo ar kitų vaikų sakomas komandas.	skaitmeninį fotoaparata, pradeda naudoti paprastas programėles piešimui, garsui, vaizdui įrašyti ir paleisti. Mokytojo prižiūrimas vaikas pasirenka ir naudoja pagal amžių tinkamas interneto svetaines, programėles, kad galėtų atlikti projektines veiklas, kūrybines užduotis. Supranta pagrindines skaitmeninio turinio saugaus dalinimosi taisykles.
Ugdymosi sritis	Auginamos vaiko galios	Komunikabilus
AŠ KALBŲ PASAULYJE	Pasiekimų sritis: <i>Kalbų supratimas</i> Vertybinė nuostata. Domisi žodiniais ir nežodiniais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausyti ir suprasti kitą. Esminiai gebėjimai. Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus. <u>Ikimokyklinio ugdymo programos gairės</u> (pasiekimų aprašo 19 punktas).	
	Ugdymo turinys 0-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
	Vaikas reaguoja į žodinį ir nežodinį bendravimą, dalyvauja abipusėje sąveikoje, atpažįsta ir reaguoja į aplinkoje pasikartojančius garsus, ritmus, judesius, vaizdus. Vaikas trumpam susikaupia klausydamas suaugusiojo ar kitų vaikų; supranta ir reaguoja į dažnai vartojamus veiksmų ir ypatybių pavadinimus; greitai mokosi naujų	Vaikas išklauso, supranta ir reaguoja į tai, ką jam sako, aiškina suaugusysis ar vaikas; supranta ir reaguoja į kelis vienas paskui kitą sekančius prašymus; atpažįsta, kai kalbama ne gimtąja kalba. Klausosi tiesiogiai atliekamų ir įrašytų, skaitomų, pasakojamų, deklamuojamų ir dainuojamų kūrinių, įvairaus stiliaus ir turinio tekstų.

	žodžių. Varto knygeles, skiria paveikslėlius nuo teksto, klausia, kas parašyta arba prašo paskaityti, geba sieti paveikslėliuose vaizduojamus objektus su konkrečiais aplinkos daiktais.	Vaikas klausosi draugų ir savo kalbos įrašų; supranta pajuokavimus, dviprasmybes, erzinius, dažnai girdimus frazeologizmus, humoro elementus, pradeda suprasti kai kurių žodžių ar frazių perkeltinę reikšmę; supranta keletą artimiausioje aplinkoje vartojamų kitos kalbos žodžių. Suaugusiojo skaitomą tekstą knygoje vaikas seka akimis ar pirštu iš kairės į dešinę; supranta jam skaitomų sudėtingesnių tekstų turinį, įvykių eigą, numato, kas tekste galėtų įvykti toliau.
	Pasiekimų sritis: <i>Kalbinė raiška</i> Vertybinė nuostata. Nusiteikęs kalba ir siekia kitomis raiškos priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti save, savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas bei išgyvenimus. Esminiai gebėjimai. Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą. Išimokymų ugdymo programos gairės (pasiekimų aprašo 20 punktas).	
	Ugdymo turinys 0-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
	Vaikas aktyviai bendrauja garsais, gestais, mimika, išreikšdamas savo emocijas ir poreikius, 2–3 žodžių vientisiniais sakiniais kalba ir klausinėja apie tai, ką mato ir girdi, apie aplinkos objektus, jų savybes, įvykius. Inicijuoja pokalbius, kreipdamasis į suaugusįjį ar vaiką,	Vaikas 3–5 žodžių vientisiniais sakiniais kalba pats sau ir kitam, klausinėja, užkalbina, prašo, kreipiasi, tariasi, laikydamasis elementarių kalbinio bendravimo normų; kalba ir pasakoja apie tai, ką jaučia ir jautė, veikia ir veikė. Taisyklingai taria daugumą gimtosios kalbos garsų,

	atsako į paprastus klausimus, vartoja kelias dažniausias mandagumo frazes, taisyklingai vartoja kai kurias gramatines formas.	dažniausiai taisyklingai vartoja gramatines žodžių formas, prielinksnius, derina žodžius. Deklamuoja trumpus eilėraščius arba eilėraščių fragmentus, padedamas pasakoja trumpas pasakas, istorijas, žinomų knygų turinį, pasakojimą palydėdamas gestais ir mimika. Atsižvelgdamas į bendravimo tikslą ir situaciją, vaikas išsako savo patirtį, norus, svajones, pasiūlymus, svarstymus, aiškinasi, diskutuoja, vartoja mandagumo ir vaizdingus žodžius, klausinėja apie tai, ką išgirdo, matė, pajautė, sužinojo, sprendžia problemas, tinkamai pradeda, plėtoja, keičia ir baigia pokalbį, bando komunikuoti su kitakalbiu vaiku, suaugusiuoju.
Ugdymosi sritis	Auginamos vaiko galios	Kūrybingas
KURIU IR IŠREIŠKIU	Pasiekimų sritis: <i>Estetinis suvokimas</i> Vertybinių nuostatų. Domisi, gėrasi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka. Esminiai gebėjimai. Atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba. Išimokymų ugdymo programos gairės (pasiekimų aprašo 21 punktas).	
	Ugdymo turinys 0-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
	Vaikas reaguoja ir trumpam sutelkia dėmesį, kai yra emociškai kalbinamas, kai mato įvairias	Vaikas pasako savo įspūdžius, nuomonę apie išklausytą muziką, matytą šokį, vaidinimą, dailės kūrinius,

	mimikas, judesius, įvairių spalvų ir formų daiktus, kai girdi muzikos garsus. Judesiais, krykštavimu parodo, kad girdi pažįstamą melodiją, mato pažįstamą žmogų, žaislą, paveikslą. Vaikas emociškai reaguoja girdėdamas garsų, intonacijų sąskambį, stebėdamas savo ir kitų piešinius, paveikslus, šokių judesius, gamtos objektus bei reiškinius. Skirtingai reaguoja į estetinio patyrimo kontrastus, turi savo nuomonę (patinka, nepatinka) apie savo ir kitų kūrybą bei aplinką.	gamtos ir aplinkos daiktus ir reiškinius. Pastebi ir apibūdina kai kurias jų detales, reaguoja į kitų nuomonę. Vaikas, įgyvendindamas naujas kūrybines idėjas, nebijo eksperimentuoti, laužyti taisykles ir normas, žaismingai stulbinti. Atpažįsta meno paskirtis ir kontekstus, patirtus meno kūrinius susieja su savo asmenine raiška. Pasakoja apie matytus dailės kūrinius, patirtą muziką, vaidinimą, šoki, jų siužetus, veikėjus, nuotaką, gamtoje ir žmogaus sukurtoje aplinkoje kilusius vaizdinius. Siūlo, kaip savo aplinkoje ir už mokyklos ribų panaudoti tai, kas jam patinka ir priimtina. Vertina savo ir kitų kūrybinę veiklą, pasakydamas vieną kitą argumentą.
	Pasiekimų sritis: <i>Meninė raiška</i> Vertybinė nuostata. Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. Esminiai gebėjimai. Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, išpūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti. Ikmokyklinio ugdymo programos gairės (pasiekimų aprašo 22 punktas).	
	Ugdymo turinys 0-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
	Dailė Vaikas emociškai reaguoja, ima, apžiūrinėja ir kitaip tyrinėja jam patrauklius kontrastingus, ryškius	Dailė Vaikas noriai, drąsiai išbando naujas vizualinės raiškos priemones, medžiagas, jas tyrinėja. Komentuoja

	objektus, skirtingos faktūros paviršius. Kuria statinius, lipdinius, keverzones ar „galvakojus“. Muzika Vaikas intuityviai domisi, tyrinėja garsų pasaulį balsu, aplinkoje esančiais daiktais, instrumentais. Gestais ir čiauškėjimu reaguoja į lopšines, žaidimus su judesiais, ritminius ir melodinius darinius. Vaikas apžiūrinėja, tyrinėja muzikos instrumentus, aplinkos daiktus, jais išgauna garsus. Vienas ir kartu su kitais dainuoja nesudėtingas daineles, jų tekstą interpretuoja kūno judesiais. Šokis Vaikas drąsiai tyrinėja erdvę, juda natūraliai ir spontaniškai, reaguoja į suaugusiojo judesius ir bando juos imituoti. Išgirdęs muziką instinktyviai laisvai juda. Atlieka paprastus ratelius ir dainuojamuosius žaidimus. Natūraliai ir džiaugsmingai šoka ir individualiai, ir drauge su kitais. Teatras Vaikas išbando balso, kūno ir mimikos raiškas ir priemones, siekdamas emocinio poveikio aplinkiniams pasirenka pritarimo sulaukusias raiškas.	savo ar kitų sukurtus grafinius ir erdvinius kūrinus, tai, ką sukūrė, papildo pasakojimu. Vaikas eksperimentuoja sudėtingesnėmis dailės technikomis, skaitmeninio piešimo ir kitomis kompiuterinėmis technologijomis. Kuria darbus, pasižyminčius fantastinėmis detalėmis, grafiniais ženklais. Turi išankstinį kūrybinį sumanymą, nuosekliai bando jį įgyvendinti. Muzika Vaikas aiškiai skiria kalbėjimą nuo dainavimo, tyrinėja savo balso galimybes. Tyrinėja įvairesnius garso išgavimo būdus pasitelkdamas kūno perkusiją, gamtos medžiagas, muzikos instrumentus ir kitus daiktus. Individualiai ir su kitais dainuoja autorines ir liaudies dainas dažniausiai tiksliai intonuodamas. Vaikas tyrinėdamas ir išbandydamas garsų pasaulį balsu, instrumentais ir aplinkoje esančiais daiktais, lygina, apibūdina, grupuoja garsus. Dainuoja sudėtingesnio ritmo, melodijos, platesnio diapazono vienbalses dainas, jas gana tiksliai intonuoja, įsiklausydamas į savo ir draugų dainavimą. Šokis Vaikas tyrinėja šokio tempą, ritmą, judesių derinius, susieja spontaniškus
--	---	---

		judesius su šokio elementais. Juda rateliu dešinèn ar kairèn, pirmyn, atgal, įsivaizduojama linija. Improvizuodamas panaudoja atrastus naujus judėjimo būdus. Vaikas siūlo naujus šokio raiškos būdus, eksperimentuoja, kaip judesiais galima pavaizduoti įvairias emocijas ir nuotaikas, charakteringus veikėjų judesius, šoka sudėtingesnius autorinius ir liaudies šokius bei ratelius. Teatras Vaidmenų žaidimų metu vaikas tyrinėja pažįstamas socialines situacijas, dialogą tarp veikėjų, kuria lėlių, šokio, dramos, operos „spektaklius“ kartu su kitais vaikais, drąsiai improvizuoja „bendraudamas“ su jų kuriamais veikėjais.
	Pasiekimų sritis: <i>Gebėjimas žaisti</i> Vertybinių nuostatų. Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. Esminiai gebėjimai. Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių. Išimokymų ugdymo programos gairės (pasiekimų aprašo 26 punktas).	
	Ugdymo turinys 0-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
	Vaikas atsiliepia į artimų suaugusiųjų prisilietimus ir žaidimus, kartoja labiausiai pasisėkusių ir pritarimo sulaukusius judesius ir garsus, ima	Žaisdamas su kitais vaikas stengiasi derinti žaidybinius veiksmus, vartoja kalbą vaidmeniui atlikti, žaidimo eigai aptarti ir nesutarimams spręsti. Drauge

	jais žaisti, manipuluoti. Vaikas žaidžia su suaugusiuoju ar kitu vaiku. Tikslingai renkasi žaislus, pasirenka arba pats susikuria erdvę žaidimui. Individualiai ar dviese žaidžia paprastą režisūrinį ar vaidmenų žaidimą, laikosi žaidimo vaidmens taisyklių.	su kitais tikslingai kuria žaidimo erdvę, pritaiko vietą, atsirenka žaidimui reikalingas priemones, žaislus. Mokytojo paskatintas vaikas nesunkiai įsitraukia į kolektyvinius režisūrinius žaidimus, kuria naratyvinius žaidimų pasaulius. Pats kuria išplėtotus ilgalaikių naratyvinių žaidimų siužetus mėgstamų knygų, filmų ir vaizdo žaidimų pagrindu. Žaisdamas su kitais vaikas lanksčiai kaitalioja vaidmenis, kontroliuoja savo ir kitų veiksmus, konstruktyviai sprendžia kylančius nesutarimus. Laikosi taisyklių dalyvaudamas kolektyviniuose sportiniuose, judriuosiuose ir didaktiniuose žaidimuose.
Ugdymosi sritis	Auginamos vaiko galios (integralios vaiko galios)	Sėkmingai besimokantis
MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ, AŠ IR BENDRUOMENĖ, TYRINĖJU IR PAŽIŲSTU APLINKĄ, AŠ KALBŲ PASAULYJE, KURIU IR IŠREIŠKIU	Pasiekimų sritis: <i>Kūrybiškumas</i> Vertybinė nuostata. Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas. Esminiai gebėjimai. Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais. <u>Išimokyklinio ugdymo programos gairės</u> (pasiekimų aprašo 23 punktas).	
	Ugdymo turinys 0-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
	Vaikas pastebi ir smalsiai, gyvai reaguoja į aplinkoje esančius pažįstamus ir naujus vizualius ir	Veikdamas vaikas pasitelkia vaizduotę, pastebi, išbando, kaip įvairios medžiagos, priemonės ir daiktai gali

	garsinius stimulus. Vaikas pakartotinai sugrįžta prie dominančių raiškos būdų tyrinėjimo. Perkuria patikusius garsus, judesius, veiksmus, vaizdus, atrodams naujus derinius. Žaisdamas atlieka įsivaizduojamus menamus veikėjo veiksmus. Rodo susidomėjimą kitų kūryba ir norą veikti kartu su kitais.	būti naudojami skirtingais būdais, siekiant kūrybinio rezultato. Įprastus veikimo būdus papildo naujais netikėtais judesiais, garsais, pasakojimu, grafiniais vaizdais, keičia objektų konstrukcijas, paskirtį. Vaikas domisi, fantazuoja, užduoda klausimus apie kūrybinę veiklą, išbando įvairias naujas kūrybos priemones, būdus, sritis. Dalinasi savo kūryba artimoje aplinkoje, pasakoja apie kūrybos procesą, paaiškina, kas jam svarbu ir įdomu, pasako, kam skirti jo paties ir kitų žmonių kūrybos rezultatai.
	Pasiekimų sritis: <i>Tyrinėjimas</i> Vertybinė nuostata. Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. Esminiai gebėjimai. Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė. Išimokyklinio ugdymo programos gairės (pasiekimų aprašo 24 punktas).	
	Ugdymo turinys 1-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
	Vaikas reaguoja į tai, kas vyksta aplinkui – siekia, ropoja, eina link sudominusių daiktų ar reiškinių, deda į burną, uodžia, stengiasi pamatyti, išgirsti, paliesti, paimti žaislus ir kitus daiktus. Smalsauja, stebisi, atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir	Vaikas kelia klausimus, spėlioja, padedamas numato tiriamosios veiklos eigą, rezultatus. Pasako, ką veikė, ką atrado; įvardija, kokias priemones ar medžiagas pasirinko tyrinėjimui, padedamas pasirenka eksperimentavimui reikalingas priemones ir medžiagas.

	medžiagomis, stebi ir bando aiškintis, kas tai yra, kaip tai veikia, vyksta. Fantazuoja ir eksperimentuoja su gamtine medžiaga, formomis, dydžiais, kiekiais, spalvomis, judesiu, mimika, garsais ir intonacija. Pamėgdžiodamas suaugusįjį, ilgesnį laiką ištraukia į tyrinėjimo veiklas, džiaugiasi tyrinėjimo atradimu, rezultatai rodo kitiems.	Vaikas domisi daiktų ir reiškinių savybėmis, tyrinėja, kaip auga augalai ir gyvūnai, kaip auga ir keičiasi jis pats, kaip žmonės gyvena seniau ir kaip gyvena dabar, kaip jie gyvena kitose šalyse, kuo jie panašūs ir kuo skiriasi. Samprotauja apie tai, ką pajuto, patyrė, atrado, sužinojo. Remdamasis tyrinėjimo rezultatais, kelia klausimus, siūlo idėjas, ką dar būtų galima tyrinėti.
	Pasiekimų sritis: <i>Problemų sprendimas</i> Vertybinė nuostata. Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. Esminiai gebėjimai. Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsversto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes. <u>Ikimokyklinio ugdymo programos gairės</u> (pasiekimų aprašo 25 punktas).	
	Ugdymo turinys 1-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
	Vaikas balsu, mimika, gestais parodo, jei kažkas vyksta ne taip, kaip vaikui buvo įprasta. Pakartoja nepasisekusį veiksmą, jį keičia, kad pasiektų laukiamą rezultatą. Ieško suaugusiojo ar vyresnio vaiko pagalbos. Susidūręs su kliūtimi, vaikas žodžiais, mimika ir kūno kalba parodo suaugusiajam, su kokia problema susidūrė. Bando savarankiškai spręsti kasdienes problemas. Nepavykus stebi, kaip tai daro kiti ir išbando jų taikomus	Vaikas pasako, kad susidūrė su sudėtinga veikla, kliūtimi, problema. Nori problemą įveikti, išbando paties taikytus, stebėtus ar naujai sugalvotus veikimo būdus, pradeda bandymus. Nepasisekus, veiklos nemeta, o pradeda veikti iš naujo arba ją keičia. Galiausiai vaikas atpažįsta ir natūraliai priima sudėtingą veiklą, kliūtis, sunkumus ar problemas, yra nusiteikęs jas savarankiškai ar drauge su kitais įveikti. Susidūręs su nauja problema, taiko

	problemų sprendimo būdus arba kreipiasi pagalbos į suaugusįjį.	turimas žinias ir patirtį. Pasirenka tinkamiausią sprendimą iš kelių galimų, tariasi su kitais, siūlo ir priima pagalbą. Stebi, aptaria ir atsižvelgia į priimtų sprendimų pasekmes.
	Pasiekimų sritis: <i>Mokėjimas mokytis</i> Vertybinė nuostata. Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. Esminiai gebėjimai. Geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus. Ikmokyklinio ugdymo programos gairės (pasiekimų aprašo 27 punktas).	
	Ugdymo turinys 1-3 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Ugdymo turinys 4-6 metų amžiaus vaikams Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
	Vaikas parodo susidomėjimą aplinka, nukreipdamas žvilgsnį, suklusdamas, lytėdamas. Veikia reaguodamas į aplinkinių reakcijas, kartoja spontaniškai pasiektą rezultatą. Vaikas trumpam įsitraukia į sudominusią ar savo sumanytą veiklą, pasirenka mėgstamą žaislą, meno kūrinį, stengiasi atlikti patinkančią pasirinktą veiklą. Atidžiai stebi, bando, aiškinasi, klausinėja, kaip kažkas veikia, vyksta.	Paklaustas vaikas pasako, parodo, ką nori veikti, išmokti. Imasi iniciatyvos ir atkakliai siekia savo tikslo. Pradeda numatyti ir atsirinkti priemones bei medžiagas, reikalingas veiklai įgyvendinti. Komentuoja atliekamą veiklą, pasako, ką jau atliko, ką darys toliau, įsitraukia į naują, iššūkio reikalaujančią veiklą, drąsiai kalba apie tai, ką jau moka, ką norėtų sužinoti, ko išmokti. Numato veiksmų ir priemonių planą tikslui pasiekti, stebi savo veiklos procesą, jį koreguoja, išbandydamas įvairius veikimo būdus ir kylančias idėjas, kol pasiekia tikslą, noriai dalinasi patirtimi apie veiklos procesą ir rezultatą.

V. VAIKŲ UGDYMO SI PAŽANGA, UGDYMO SI TĘSTINUMAS

Vaikų asmeninės pažangos vertinimas **visuminis ir sistemingas procesas**, ir tai yra neatsiejama kokybiško ugdymo(si) proceso dalis, nuolatinis informacijos apie vaiko, jo ugdymo(si) ypatumus bei daromą pažangą atskirais amžiaus raidos tarpsniais stebėjimas, dokumentavimas, interpretavimas ir reflektavimas, siekiant geriau pažinti vaiką, jo individualumą, gebėjimų lygį bei jo patirtį (kaip kinta vaiko gebėjimai per tam tikrą laiko tarpą), numatyti vaiko ugdymo(si) perspektyvas, pritaikyti ugdymo(si) procesą (strategijas, metodus, būdus, kontekstus, atliepiančią kiekvieno vaiko ir vaikų grupės poreikius bei galimybes).

Vaikų individualių pasiekimų ir pažangos stebėjimas, dokumentavimas, reflektavimas bei vertinimas atliekamas pagal aštuoniolika vaiko ugdymo(si) sričių, vadovaujantis kiekvienos srities išskirta esmine nuostata ir esminiu gebėjimu, kuriuos vaikas turėtų įgyti nuo gimimo iki šešerių metų. Mokytojai, vertindami vaikus, remiasi „IKIMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ UGDYMO SI PASIEKIMŲ APRAŠU“ (2024 m. vasario 5 d. Nr. V-131) (aprašo dokumentas visiems prieinamas įstaigos elektroninio dienyno skiltyje „Bendri dokumentai“).

5.1. Vertinimo tikslas ir uždaviniai

Vertinimo tikslas – įvertinti vaiko individualią ugdymo(si) pažangą bei numatyti tolesnio ugdymo(si) gaires per lanksčius ugdymosi kontekstus.

Vertinimo uždaviniai:

- pažinti vaiką (vaiko ugdymo(si) poreikius, interesus, pomėgius, galias, charakterio ypatumus, kultūrinius skirtumus);
- atskleisti vaiko individualią pažangą bei skatinti jo ugdymą(si);
- numatyti tolesnį vaiko ugdymosi procesą, atsižvelgiant į jo ugdymosi poreikius, pasiekimus ir daromą pažangą, parinkti tinkamesnį ugdymo turinį, būdus, priemones, aplinką ir kt.;
- apibendrinti sukaupią vertinimo informaciją;
- reflektuoti ir planuoti tolesnio ugdymo(si) perspektyvas, strategijas, kontekstus atliepiančią individualius kiekvieno vaiko poreikius;
- apibendrinti ir pateikti tėvams bei švietimo pagalbos specialistams aktualią informaciją apie vaiko ugdymą(si);

Ikimokyklinės grupės mokytojas, siekdamas pažinti vaiką ir įvertinti jo asmeninę pažangą stebi jį, taiko mokytojo kompetencijos rėmuose apibrėžtus pažinimo metodus, padedančius išsiaiškinti vaiko turimą patirtį, savijautą, fizinę brandą, poreikius, interesus, gebėjimus,

bendravimo ir veiklos ypatumus, namų bei kultūrinę aplinką, šeimos socialinę padėtį, lūkesčius bei nuostatas į ugdymą(si).

Vaiko pasiekimus vertina pats vaikas, grupės mokytojai, tėvai (globėjai). Vaikų, kuriems taikoma švietimo pagalba, vaiko individualią pažangą vertina ir švietimo pagalbos specialistai. Mokslo metų pradžioje su tėvais (globėjais) aptariami jų lūkesčiai dėl vaikų ugdymo(si) pasiekimų.

Taikomi šie vaiko pažangos fiksavimo, **dokumentavimo būdai ir metodai**: vaiko veiklos ir elgesio stebėjimas, individualūs pokalbiai su vaiko tėvais (globėjais) du kartus metuose, vaiko veiklos analizė, vaiko kūrybinių užduočių analizė ir (įsi)vertinimas, vaiko aplankas „*Mano maži žingsneliai*“, veiklos nuotraukos, vaizdo įrašai ir kt. Mokytojai **netaiko** jokių specializuotų vaiko pasiekimų vertinimo testų.

Vaiko pažanga stebima ir fiksuojama nuolat: pokalbiai, stebėjimai, vertinimas pagal pasiekimų sritis elektroninio dienyno sistemoje (pradžioje ir pabaigoje mokslų metų), specialistų vertinimas (esant poreikiui), tėvų vertinimas ir lūkesčių išsakymas, vaiko įsivertinimas ir savirefleksija, grupės vaikų pasiekimų vertinimo lentelė (pradžioje ir pabaigoje mokslo metų), vaiko pasiekimo aplankas „*Mano maži žingsneliai*“.

Formuojamuoju vertinimu vaikai vertinami nuolat, renkant ir analizuojant informaciją apie vaiko individualią pažangą.

Apibendrinamuoju vertinimu vaikai vertinami – du kartus per metus (spalio ir gegužės mėnesiais) elektroniniame dienyne. Atskirais atvejais, atsižvelgiant į individualius vaiko poreikius, vertinimas gali vykti ir dažniau.

5.2. Vaiko pasiekimų aplankas „*Mano maži žingsneliai*“

Vaiko pasiekimai fiksuojami vaiko asmeninių pasiekimų **aplanke**, specialistų (logopedo, psichologo) aprašuose ir elektroniniame dienyne savaitės plane numatytoje refleksijos skiltyje.

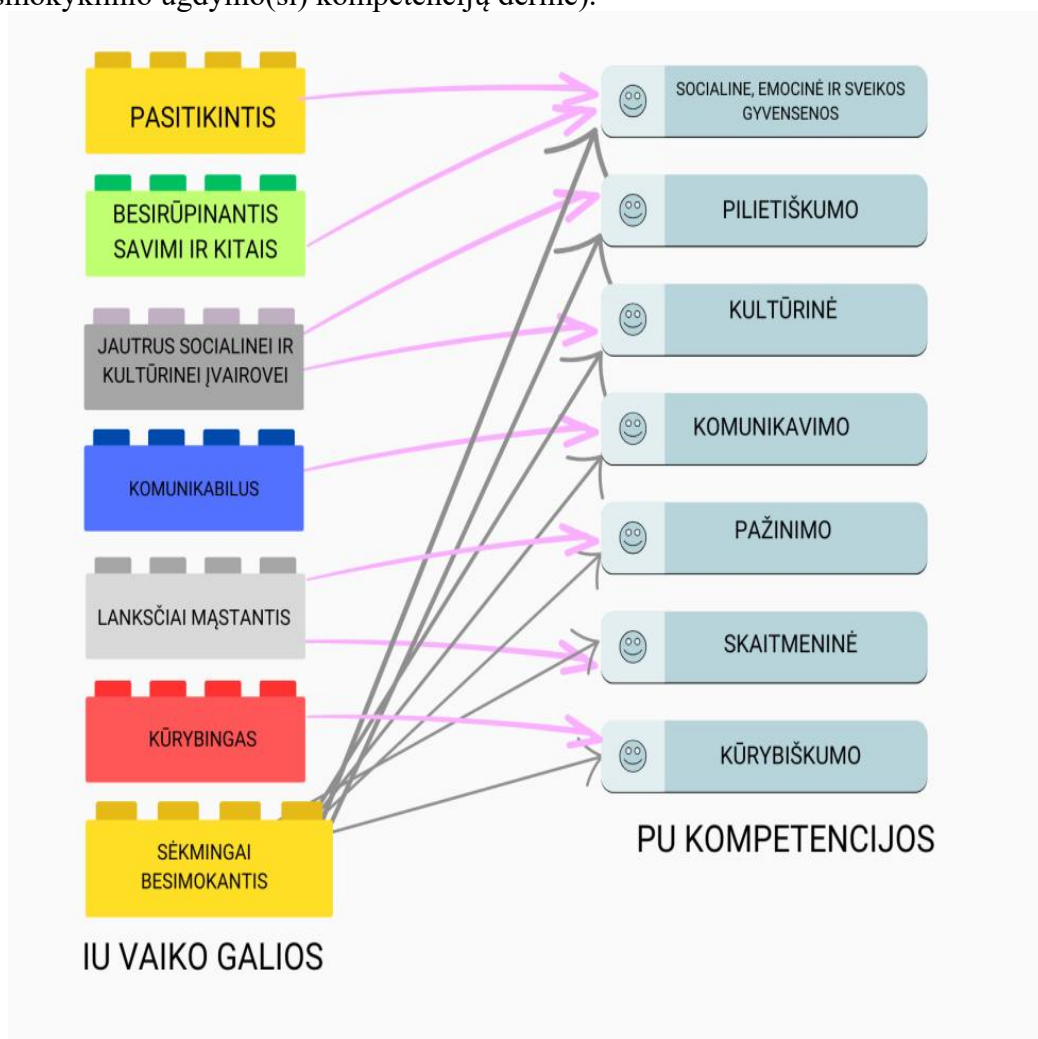
Vaiko pasiekimo aplanką sudaro:

- tėvų lūkesčių anketa, mintys apie vaiką;
- ugdymo(si) pasiekimų diagramos pagal pasiekimų žingsnius;
- vaiko kūrybinės raiškos darbai (kūrybiniai darbeliai, žodinė kūryba, užrašytos vaiko mintys);
- vaiko veiklos stebėjimo užrašai (užduotys, vaiko mintys, nuomonė);
- vaiko įsivertinimas (vaikas skatinamas įsivertinti, siekiant formuoti supratimą apie jo paties ugdymą(si));
- pedagogų pastebėjimai.

Toks būdas padeda kaupti reikiamą informaciją apie vaiko daromą pažangą, ugdymo(si) pasiekimus. Informacija apie vaiko vertinimą yra pasiekama tik vaiko tėvams (globėjams) bei grupės mokytojams. Tėvai (globėjai) apie vaiko ugdymo(si) pasiekimus gali matyti el. dienyne, aptarti individualių pokalbių su mokytojomis metu. Iškilus vaiko ugdymo(si) sunkumams – dažniau t.y. pagal poreikį ir ugdymo(si) aktualijas.

5.3. Dermė ir tęstinumas

Mokyklos ikimokyklinio ugdymo programos ir Priešmokyklinio ugdymo bendrosios programos vaikų ugdymo(si) dermę bei tęstinumą užtikrina svarbiausių ugdymo(si) principų atitiktis ir ugdymo(si) proceso kryptingumas – ugdymo(si) modeliavimas iš vaiko raidos ir ugdymo(si) perspektyvos. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) tęstinumą užtikrina ikimokyklinio ugdymo(si) laikotarpiu plėtojamų vaiko galių ir priešmokyklinio ugdymo(si) laikotarpiu plėtojamų kompetencijų dermė: suderintos jas sudarančių pasiekimų grupės, pasiekimų turinys, jų augimo nuoseklumas (žr. 4 pav. Ikimokyklinio ugdymo(si) pasiekimų sričių ir priešmokyklinio ugdymo(si) kompetencijų dermė).

4 pav. Ikimokyklinio ugdymo(si) pasiekimų sričių ir priešmokyklinio ugdymo(si) kompetencijų dermė

Vaiko priešmokyklinis ugdymas nuosekliai tęsiamas, atsižvelgiant į tai, kurio žingsnio pasiekimus įvairiose pasiekimų srityse jis jau yra įgijęs. Jeigu penkerių metų vaikas nėra pasiekęs penkto pasiekimų žingsnio, jam rekomenduojama dar vienus metus ugdytis pagal ikimokyklinio ugdymo programą.

Ikimokyklinio ugdymo programa atnaujinama esant poreikiui.